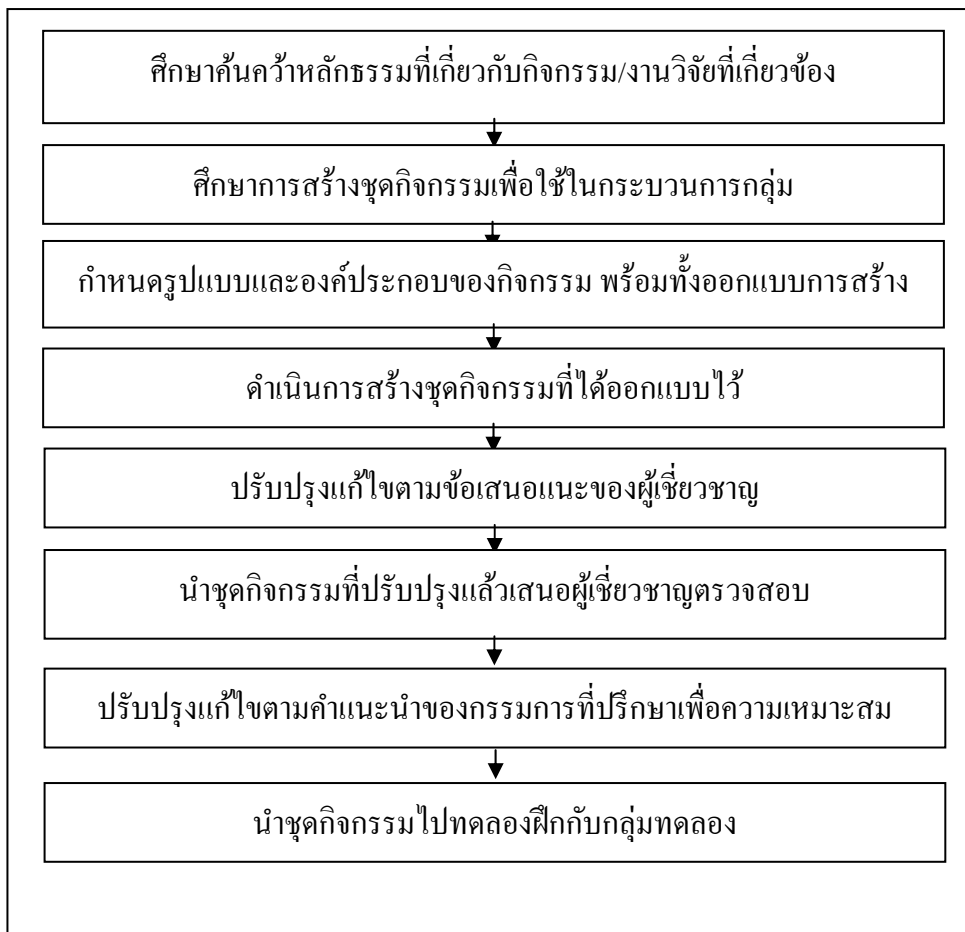

การสร้างโปรแกรมการกระทำสาเหตุชุดกิจกรรม

คณะผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมการ ตามขั้นตอนดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงการสร้างโปรแกรมการกระทำสาเหตุชุดกิจกรรมการพัฒนาจริยธรรมเชิงพุทธ

โปรแกรมการกระทำสาเหตุ

โปรแกรมการกระทำสาเหตุชุดกิจกรรมการพัฒนาจริยธรรมเชิงพุทธ คณะผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมการกระทำสาเหตุโดยอาศัยการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นฐานคิดหลักได้แก่หลักธรรม 1. อิทธิบาท 4 2. พละ 5 3. ทิฐุธรรมมีกัตถประโยชน์ 4 4. สังคหวัตถุ 4 5. หิริโอตตัปปะ และ 6. พรหมวิหาร 4 เป็นการสร้างแบบแผนหรือกรณีตัวอย่าง งามที่เป นแนวทางในการจัดประสบการณ์ หรือสถานการณ์ ให้ กับกลุ่มสมาชิกนอกเหนือไปจากการเรียนรู้จากชีวิตจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่ง เป นกิจกรรมการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ในโครงสร้าง การฝึกอบรม โดยมี งามเน นให้กลุ่มสมาชิก เข าร วมกิจกรรมด ้วยความสมัครใจเมื่อกลุ่มสมาชิก มีปฏิสัมพันธ์ กับประสบการณ์ ที่ได ้รับ จะทำให้ กลุ่มสมาชิกเกิดความเข าใจหรือตระหนักรู้เชิงพุทธธรรมที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในเวลาต ่อมา และมีผลต ่อพัฒนาการทางร ่างกายสติป ญญาอารมณ์ สังคม และจิตใจของผู้เข้าอบรมสืบต่อไป

หลักการและเหตุผลโครงการฝึกอบรมพัฒนาจริยธรรม

ในปัจจุบันคนในสังคมไทย แทบทุกคนไม่ว่าจะเป็นวงการธุรกิจ หรือวงการศึกษาต่างก็ต้องเผชิญกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม คนจำนวนมากน้อยขาดความรู้ในเรื่องจริยธรรม ไม่ได้รับการปลูกฝังให้มีพฤติกรรมหรือมโนธรรมที่ถูกต้อง พฤติกรรมเบี่ยงเบนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด หรือที่นำไปสู่ความสำเร็จ การเรียนรู้จริยธรรมจึงเป็นเสมือนการให้เกราะ กำบัง ป้องกันการโจมตีของศัตรู นอกจากนั้นยังสามารถนำมาใช้ประพฤติปฏิบัติเพื่อให้ตนเป็นคนดี มีจริยธรรมในสังคม จึงเป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องช่วยกันส่งเสริมในเรื่องนี้และการเรียนรู้จริยธรรมองค์กรในสังคมโดยเฉพาะองค์กรสงฆ์จะต้องสอนให้คนในสังคมมีการพัฒนาทางจริยธรรม ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งอาจจะจัดเป็นกิจกรรมในรูปแบบของการเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมหรือค่ายคุณธรรม ดังเช่นโครงการเข้าฝึกอบรมพัฒนาจริยธรรมของหน่วยงานสำนักงานการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ส่งเสริมครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาเยาวชนกับสังคมก็ยังเป็นปัญหาเรื้อรังมาโดยตลอด ผลส่วนหนึ่งสืบเนื่องจากการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในวัยเด็กไม่ดีครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาเพียงฝ่ายเดียวคงไม่ได้ ปัจจัยบางอย่างขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม ในครอบครัวของเด็กเอง การอบรมพัฒนาจริยธรรมจึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยปลูกฝังการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขได้ คุณธรรมจริยธรรม ถึงจะไม่ได้ 100% แต่ผู้เข้าอบรมส่วนหนึ่งเกิดจิตสำนึก มีคุณธรรม มีจริยธรรมและละเลิกสิ่งที่เป็นตัวกิเลสให้น้อยลง ซึ่งเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทาน ให้ผู้เข้าอบรมได้เข้าใจโลกและชีวิตมากขึ้น **วัตถุประสงค์การฝึกอบรม มีดังนี้**

1. เพื่อช่วยการสร้างความสัมพันธ์สามัคคีในการอยู่ร่วมกันให้ผู้เข้าอบรมมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาเข้าใจหลักคำสอนอย่างถูกต้อง
2. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้ผู้เข้าอบรมรู้จักนำหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิตที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพอย่างสุจริตตามหลักสัมมาอาชีพะ
3. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดการพัฒนาตนเอง คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น จนนำหลักการ ทฤษฎี แนวปฏิบัติการไปสู่การพัฒนาครอบครัว สังคม และประเทศชาติ
4. เพื่อสนองนโยบายของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในการส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยเฉพาะกลุ่มจักสาน
5. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมช่วยกันจรรโลงความมั่นคง สถาบันชาติ พระพุทธศาสนา และพระมหากษัตริย์

รูปแบบของการฝึกการพัฒนาจริยธรรม

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ถือว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต สืบเนื่องจาก อนาคตของชาติขึ้นอยู่กับหลักการพัฒนา การจะพัฒนาสิ่งใดก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งเราต้องเริ่มจากการพัฒนาที่จิตใจก่อน เพราะ ปัญหาทางจิตใจที่คนส่วนใหญ่เสื่อมจากคุณธรรมจริยธรรม จึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมมือแก้ไข เพราะหากเข้าไปปัญหานี้วันยิ่งทวีความรุนแรง ถ้าไม่มีมาตรการแก้ไขที่ดีพอ ก็จะเป็นผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศชาติ

ทางคณะผู้วิจัยจึงได้จัดโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมขึ้นโดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การบรรยายเนื้อหาสาระมุ่งหมายให้เห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนากับการพัฒนาจิตใจของคน ศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ เป็นพื้นฐานสังคมไทยทุกด้านทั้งศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การศึกษามารยาทอันงดงาม ตลอดจนความเป็นอยู่โดยทั่วไป พระพุทธศาสนา จึงเป็นที่ยึดเหนี่ยวของคนไทย

2. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

2.1 เป็นการละลายพฤติกรรมของผู้รับการอบรม เข้าสู่เป้าหมายเดียวกัน

2.2 เป็นการสร้างความคุ้นเคย และความเป็นกันเอง รู้จักปรับตัว เข้ากับสิ่งแวดล้อม

2.3 เป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อกันระหว่างผู้จัด ผู้ประสานงาน วิทยากร และผู้เข้า

รับการอบรม

2.4 เป็นการลดความกดดันของการอบรม เปลี่ยนอารมณ์เมื่อไม่สบายใจ ไปสู่ความคิดสร้างสรรค์เตรียมความพร้อมด้วยความเบิกบานใจ

3. นำเสนอหลักธรรมเชื่อและศาสนา ใดๆคือความเชื่อ ตายแล้วไปไหน ชาติหน้ามีจริงหรือนรก-สวรรค์มีจริงหรือ ความลี้ลับนี้พิสูจน์อย่างไร ความเชื่อบางอย่างเป็นความเชื่อที่มลายอย่างไร เหตุผล ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญาเป็นความจริงที่น่าพิสูจน์

4. สภาพปัญหาสังคมและทางแก้ไข เสนอปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหาแรงงาน ปัญหาเยาวชน ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาสภาวะแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหาการขัดแย้งทางสังคมและการเมือง ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนแต่เกิดจากความเห็นแก่ตัวความเอารัดเอาเปรียบ การขาดคุณธรรมจึงส่งผลให้สังคมนั้นไม่สงบสุข ประสบภัยพิบัติ ธรรมะเป็นนามธรรมเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน เมื่อสังคมใดขาดคนที่มีคุณธรรม ขาดการนำธรรมมาใช้ครองใจ สังคมนั้นก็เสื่อมโทรมไปในที่สุด เพราะฉะนั้นการที่จะแก้ปัญหาให้ถูกจุดควรที่จะเริ่มจากตัวเราก่อนเป็นเบื้องต้น

5. กิจกรรมเชิงปฏิบัติการ ได้แก่ การสร้างความสามัคคี สร้างความเป็นผู้นำ การสร้างความรักในหมู่คณะ รักสถาบัน รักประเทศ ชาติ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ มีความสามัคคีต่อกัน มีความอดทนและเสียสละ มีความขยันหมั่นเพียร มีความจริงใจ เคารพต่อกฎกติกาของส่วนรวม ซึ่งในกิจกรรมทั้งหมดจะประกอบด้วยคือ หลักธรรม 1. อิทธิบาท 4 2. พละ 5 3. ทิฐุธรรมิกกัตถประโยชน์ 4 4. สังคหวัตถุ 4 5. หิริโอตตปละ และ 6. พรหมวิหาร 4 โดยกิจกรรมจะมีการจัดวิทยากรผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้และฝึกปฏิบัติการร่วมกันภายในกลุ่มผู้เข้าอบรม ภายใต้กติกาตามคณะผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบโปรแกรมการกระทำสาเหตุเอาไว้

6. กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย มารยาทชาวพุทธ เป็นกิจกรรมปลูกจิตสำนึก ในความเป็นไทย มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง มารยาทไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีการอนุรักษ์ วัฒนธรรมท้องถิ่น และการอนุรักษ์เครื่องจักสานที่ถือว่าเป็นมรดกเชิงวัฒนธรรมของอำเภอพุนนาค

7. สุดท้ายของโปรแกรมการกระทำสาเหตุ คณะผู้วิจัยได้ให้คณะกลุ่มผู้เข้าฝึกอบรมได้สะท้อน แนวคิด ความรู้สึก องค์ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม จากนั้นคณะผู้วิจัยสรุปประเมินแบบการเรียนรู้ โครงการทั้งหมดโดยการบรรยายประกอบวิดีโอ ก่อนการปิดได้นำเสนอเรื่องราวของชีวิต บุคคลตัวอย่าง เกี่ยวกับ สารคดีชีวิตต้องสู้ สารคดีสู้แล้วรวย สารคดีเศรษฐกิจพอเพียง สารคดีความกตัญญูทเวทีและ สารคดีของดีเมืองพุนนาค เพื่อปลูกจิตสำนึกของกลุ่มจักสาน ที่จะเอื้อต่อการทำงานเพื่อประโยชน์กับ ตนเอง สังคมและประเทศชาติ

8. พิธีปิด ให้กลุ่มผู้เข้าอบรมได้ตระหนักถึงความกตัญญูต่อแผ่นดินบ้านเกิด ต่อบุคคล พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ ต่อสิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของอำเภอพุนนาค และร่วมกันประกอบ กิจกรรมเจริญจิตภาวนา เพื่อเป็นสิริมงคลในการดำเนินชีวิตอยู่อย่างสันติต่อไป

การสร้างชุดกิจกรรมการในครั้งนี้ มีแนวทางในการสร้าง โดยอาศัยปัจจัยสำคัญทั้งองค์ความรู้ ที่ได้ศึกษาค้นคว้า และคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านศาสนา ด้านจิตวิทยา ด้านหลักสูตรการสอน ผู้วิจัยได้พิจารณาความเป็นไปได้ของกิจกรรมการอย่างระมัดระวังต่ออุปสรรคต่างๆที่อาจเกิดขึ้นอย่าง รอบคอบรัดกุม ดังได้กล่าวมาแล้วในตาราง

ดังนั้นในการจัดทำชุดกิจกรรมทั้ง 6 กิจกรรม เพื่อนำไปประยุกต์สู่การทดลองผู้วิจัยจึงได้ พิจารณาถึงความสอดคล้อง ของกระบวนการทางจิตวิทยาแนวพุทธแบบกลุ่ม ซึ่งสรุปลำดับชุดกิจกรรม ได้ดังนี้

ชื่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้ส่วนตัว

องค์ประกอบของกิจกรรมตามแนวทางการเจริญสติภาวนา

ในการพัฒนาชุดกิจกรรมเบื้องต้นและสุดท้ายการดำเนินกิจกรรม จะเป็นกิจกรรมที่ทำความเข้าใจกับคุณเคยระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม ตรวจสอบความพร้อมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงทำความเข้าใจเกี่ยวกับชุดกิจกรรมที่ใช้ในการอบรมครั้งนี้ การชี้แจงสาระสำคัญของชุดกิจกรรม และข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม การเริ่มกระบวนการดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมด้วยบรรยากาศที่เป็นกันเอง ช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมผ่อนคลาย ปลดวางภาระเรื่องราวที่ติดค้างในใจ พร้อมเปิดใจเข้าสู่การเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมศีลสัมพันธ์ กิจกรรมกัลยาณมิตร กิจกรรมธรรมชาติของชีวิต นอกจากนี้สุดท้ายของการดำเนินกิจกรรม มีการประเมินสรุปหลักพุทธธรรมทั้งหมด เพื่อให้ผู้ร่วมกิจกรรมสามารถนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างเหมาะสม ได้แก่ กิจกรรมธรรมะเพื่อชีวิต และกิจกรรมเจริญสติเพื่อความงาม

การจัดวางชุดกิจกรรมตามขั้นตอนและเรียงลำดับกิจกรรม โดยแบ่งเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 การจัดวางกิจกรรมช่วงแรกเป็นกิจกรรม ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้รับรู้การประสบความสำเร็จในชีวิตตามแนวทางหลักธรรมอริยบท 4 คือ ด้านมีใจรัก ความพากเพียรทำ เอาใจใส่ฝึกฝน ด้านใช้ปัญญาสอบสวน และ ด้านความเชื่อตามหลักธรรมพละ 5 คือ ด้านความเชื่อในคุณความดี ด้านความเพียรพยายาม ด้านมีจิตใจจดจ่อตั้งมั่น ด้านการสำรวมจิตเป็นหนึ่งเดียว และด้านความรู้เห็นแจ้งตามสภาพที่เป็นจริง เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาจริยธรรมที่ส่งเสริมความสำเร็จในหน้าที่การงานทุกอย่าง คือ **กิจกรรมพลังสามัคคี พลังแห่งความสำเร็จ**

ช่วงที่ 2 กิจกรรมช่วงที่สองนั้น จะเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้เข้าใจในการดำเนินชีวิต มีความตระหนักรู้ความดีความชั่ว การใช้ชีวิตให้พอเพียงตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยกิจกรรมใช้ฐานหลักธรรมด้านความเชื่อตามหลักธรรมทวิฏฐัมมิกัตถประโยชน์ 4 คือ ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านการรักษาทรัพย์ ด้านการเลือกคบคนดีเป็นมิตร และด้านการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและด้านความเชื่อตามหลักธรรมหิริโอตตัปปะ คือด้านการมีความละอายต่อบาป และด้านการมีความเกรงกลัวในผลของบาป เพื่อเป็นการสำรวจความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตมีการประกอบอาชีพการงานที่สุจริตอันจะนำไปสู่การมีอยู่มีกินอย่างสุขสมบูรณ์ คือ **กิจกรรมสู้แล้วรวย**

ช่วงที่ 3 ช่วงสุดท้ายของการจัดวางกิจกรรมนั้น จะเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ลดตัวตน (อนัตตา คือ ไม่มีตัวตน) ปลดวาง ไม่ยึดติด และปลดปล่อย เพื่อเป็นการฝึกเตรียมตัวปลดวาง ใคร่ครวญสิ่งสำคัญในชีวิต และให้มีประสบการณ์การเป็นผู้ให้ การเป็นผู้มีจิตอาสา และการเสียสละเพื่อผู้อื่น โดยผ่านกระบวนการหลักธรรมด้านความเชื่อตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 คือ ด้านการให้การเสียสละ ด้านการพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ ด้านประพฤติประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น และด้านประพฤติตนให้เสมอตนเสมอปลายและด้านความเชื่อตามหลักธรรมพรหมวิหาร 4 คือด้าน

ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ด้านความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี และด้านการรู้จักวางเฉย เพื่อเป็นการพัฒนาความเป็นผู้มีภาวะผู้นำ ที่เอื้อต่อการพัฒนาศูนย์เครือข่ายหมู่บ้านจักรสาน คือ กิจกรรมการแบ่งปัน และ กิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำ

หลักธรรมที่ใช้เป็นแนวทาง และสื่อในการดำเนินกิจกรรม

แนวทางการดำเนินกิจกรรมตามแนวทางการเจริญสติ	หลักธรรม	กิจกรรม	วัดความพร้อมต่อการพัฒนาจริยธรรมเชิงพุทธ
	ศีล	กิจกรรมศีลสัมพันธ์ (ทำความเข้าใจในกิจกรรม และกำหนดข้อปฏิบัติร่วมกันในระหว่างการอบรม) กิจกรรมกัลยาณมิตร (แนะนำตัวเอง)	การสร้างความพร้อมเชิงพฤติกรรมทั้งกาย วาจาและจิตใจ และให้เกิดการตระหนักรู้ในการแบ่งปันซึ่งกันและกัน
	สมาธิ	กิจกรรมธรรมชาติของชีวิต กิจกรรมการเจริญเมตตาภาวนา	การรับรู้อย่างเข้าใจความจริงของชีวิตจนเกิดความสามารถจำแนก เหตุและผลที่เกี่ยวกับความจริงของชีวิตอันเป็นไปตามหลักไตรลักษณ์
	ปัญญา	กิจกรรมพลังสามัคคีพลังแห่งความสำเร็จ กิจกรรมสู้แล้วรวย กิจกรรมการแบ่งปัน กิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำ	ประยุกต์ใช้ได้ทั้งในสถานการณ์ปกติและช่วงเวลาวิกฤตของชีวิต และเพื่อคลายความยึดมั่นถือมั่นทั้งภายนอกและภายใน
	สรุป ประเมิน โครงการ	กิจกรรมธรรมะเพื่อชีวิต กิจกรรมเจริญสติเพื่อความมั่งคั่ง	การเตรียมความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตตามหนทางแห่งมรรควิธี

ตารางที่ 2 หลักธรรมที่ใช้เป็นแนวทาง และสื่อในการดำเนินกิจกรรม

กำหนดการโดยรวมของกิจกรรม

วัน	เวลา 08.00 น. – 12.30 น.	เวลา 13.00 น. – 16.30 น.
กิจกรรม วันที่ 1	กิจกรรมที่ 1 ศิลสัมพันธ์ กิจกรรมที่ 2 กัลยาณมิตรธรรม	กิจกรรมที่ 3 ธรรมชาติของชีวิต กิจกรรมที่ 4 พลังสามัคคีพลัง แห่งความสำเร็จ
กิจกรรม วันที่ 2	กิจกรรมที่ 5 สู้แล้วรวย กิจกรรมที่ 6 การแบ่งปัน	กิจกรรมที่ 7 การพัฒนาภาวะ ผู้นำ กิจกรรมที่ 8 ธรรมะเพื่อชีวิต กิจกรรมที่ 9 การเจริญสติเพื่อ ความงอกงาม

ตารางที่ 3 แสดงกำหนดการโดยรวมของกิจกรรม

การสร้างโปรแกรมการกระทำสาเหตุชุดกิจกรรม

กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมศิลปะสัมพันธ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้รับทราบวัตถุประสงค์ สาระสำคัญของกิจกรรม และข้อปฏิบัติในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. เพื่อให้ผู้นำกลุ่มได้ชี้แจงกำหนดการต่างๆ เช่น ตารางกิจกรรม ที่พัก การรับประทานอาหาร ฯลฯ

สาระสำคัญ

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนโดยการชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทราบวัตถุประสงค์ของกิจกรรม สาระสำคัญ ประโยชน์ที่จะได้รับและกำหนดการต่างๆ อันจะมีผลต่อความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม อีกทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม คิดทบทวนล่วงหน้าถึงประสบการณ์ต่างๆ ที่อาจมีประโยชน์ต่อการนำมาแบ่งปันในการเรียนรู้ร่วมกัน

ทักษะที่จำเป็นของผู้นำกลุ่ม

มีความเข้าใจในกิจกรรม กำหนดการ และข้อปฏิบัติสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม

อุปกรณ์

-

การจัดห้อง

จัดห้องแบบไม่เป็นทางการ โดยทุกคนนั่งล้อมวงกับพื้นแต่อาจมีเก้าอี้สำหรับผู้ที่มีสุขภาพไม่เหมาะแก่การนั่งพื้น ขนาดของห้องควรมีพื้นที่เพียงพอต่อการนั่งห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน เียบไม่ถูกรบกวนจากภายนอก เอื้อต่อการใช้เสียงและการรับฟัง

ระยะเวลา

1 ชั่วโมง

ตารางเวลากิจกรรม

กิจกรรม	เวลา (ประมาณ)
1. ผู้นำกลุ่มชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญของกิจกรรม ประโยชน์ ที่จะได้รับ ข้อปฏิบัติการอยู่ร่วมกัน ระหว่างร่วมกิจกรรมและกำหนดการต่างๆ	10 – 20 นาที
2. สมทาทนรับศีลเพื่อเพื่อตัดนิวรณ์ในการเจริญสติ	20 – 30 นาที
3. เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมซักถาม	5 – 15 นาที

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

- 1.ผู้นำกลุ่มกล่าวต้อนรับและทักทายผู้เข้าร่วมกิจกรรม พร้อมทั้งแนะนำตัวเองแก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
- 2.ผู้นำกลุ่มชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญของกิจกรรม ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ กำหนดการต่างๆ และข้อปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันระหว่างเข้าร่วมกิจกรรม
- 3.เชิญชวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมสมาทานรับศีล 5 เพื่อตัดนิวรณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมการเจริญสติ
- 4.เมื่อผู้นำกลุ่มชี้แจงจบ เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมซักถามข้อสงสัย

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมกัลยาณมิตรธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รู้สึกผ่อนคลาย ปลดวางภาระพร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ และให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
2. เพื่อประเมินความพร้อมในการเรียนรู้/ความคาดหวัง/ความสนใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มต่อชุดกิจกรรม

สาระสำคัญ

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ของสมาชิกโดยการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั่งสงบใจ สำนึกความรู้สึกนึกคิดและชีวิตปัจจุบัน จากนั้นให้แนะนำตัวเองต่อกลุ่มโดยการบอกชื่อ ลักษณะงานที่ทำ ชีวิตจิตใจในช่วงนี้ ความรู้สึก/ความคาดหวังต่อการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้ เพื่อให้ทุกคนได้รู้จักและเข้าใจกัน

ทักษะที่จำเป็นของผู้นำกลุ่ม

มีความสามารถในการฟังอย่างตั้งใจ จับประเด็น และเอื้อปฏิสัมพันธ์ให้ผู้ร่วมกิจกรรมรู้สึกคุ้นเคยเป็นมิตร รับฟังและแลกเปลี่ยนข้อมูลกันกับผู้เข้าร่วมกิจกรรม ในบรรยากาศที่อบอุ่น

อุปกรณ์ที่จำเป็น

ไม่มีข้อกำหนดพิเศษ

การจัดห้อง

จัดห้องแบบไม่เป็นทางการ โดยทุกคนนั่งล้อมวงกับพื้นแต่อาจมีเก้าอี้สำหรับผู้ที่มีสุขภาพไม่เหมาะแก่การนั่งพื้น ขนาดของห้องควรมีพื้นที่เพียงพอต่อการนั่งห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน เียบไม่ถูกรบกวนจากภายนอก เอื้อต่อการใช้เสียงและการรับฟัง

ระยะเวลา

1 ชั่วโมง 30 นาที

ตารางเวลากิจกรรม

กิจกรรม	เวลา (ประมาณ)
1. ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำ	5 – 10 นาที
2. นั่งสงบใจ	5 – 10 นาที
3. ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มแนะนำตัว	30 – 40 นาที

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกลุ่มกล่าวทักทาย ต้อนรับสมาชิก แนะนำตนเองพอประมาณ
2. ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำและเชิญให้สมาชิที่นั่งสงบใจ ผ่อนคลาย สำนึกความรู้สึกของตนในช่วงชีวิตปัจจุบัน และสำรวจความรู้สึก/ความพร้อมต่อการเข้าร่วมกิจกรรม
3. ผู้นำกลุ่มชวนให้สมาชิกพูดคุยเรื่องทั่วไป เอื้อให้เกิดบรรยากาศที่ผ่อนคลายโดยชวนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม แนะนำชื่อตนเอง เพื่อเปิดโอกาสให้จำชื่อ และคุ้นเคยซึ่งกันและกัน

4.ผู้นำกลุ่มเอื้อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเปิดเผยตนเองด้วยการขอให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้บอกเล่า ลักษณะงานที่ทำ แรงจูงใจ ความคาดหวังต่อการเข้าร่วมกิจกรรม และความรู้สึกของตนในปัจจุบัน ให้กลุ่มฟัง

5.ผู้นำกลุ่มสรุปภาพรวมของ แรงจูงใจ ความคาดหวัง และความรู้สึกของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมธรรมชาติของชีวิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าสู่การพิจารณาธรรมชาติของชีวิต
2. เพื่อเอื้อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจความจริงของชีวิตว่า ชีวิตคืออะไร

สาระสำคัญ

การพิจารณาธรรมชาติของชีวิตอันประกอบไปด้วย ธาตุ 4 ชั้น 5 ตามพุทธธรรม จะช่วยให้เข้าใจความจริงของชีวิตว่า ชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่หยุดนิ่ง ไม่เที่ยง สิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นในชีวิตของมนุษย์จะเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ ที่มีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป การเข้าใจธรรมชาติของชีวิต จะช่วยให้ตัวเรา เข้าใจความจริง ยอมรับการเปลี่ยนแปลง กล้าเผชิญการเปลี่ยนแปลง และมีแรงใจที่จะปรับเปลี่ยนตนเอง เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

ทักษะที่จำเป็นของผู้นำกลุ่ม

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเรื่องความจริงของชีวิตตามหลักพุทธธรรม
2. มีความสามารถในการใช้สื่อเพื่อเชื่อมโยงให้เกิดความเข้าใจความจริงของชีวิต
3. มีความสามารถในการใช้คำถามที่เอื้อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้คิด พิจารณา สำรวจตนเอง

และอภิปราย

อุปกรณ์

1. คอมพิวเตอร์/เครื่องฉายภาพจากคอมพิวเตอร์
2. Flipchart / white board พร้อมปากกาเขียน
3. สมุดบันทึก/กระดาษ/ พร้อมดินสอ/ปากกา

การจัดห้อง

จัดห้องแบบไม่เป็นทางการ โดยทุกคนนั่งล้อมวงกับพื้นแต่อาจมีเก้าอี้สำหรับผู้ที่ไม่สะดวกนั่งพื้น ขนาดของห้องควรมีพื้นที่เพียงพอต่อการนั่งห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน เียบไม่ถูกรบกวนจากภายนอก เอื้อต่อการใช้เสียงและการรับฟัง

ระยะเวลาในการทำกิจกรรม

1 ชั่วโมง 30 นาที

ตารางเวลากิจกรรม

กิจกรรม	เวลา (ประมาณ)
1. ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำ	5 – 10 นาที
2. นำใจสู่ความสงบตามลมหายใจเข้าออก	3 – 5 นาที
3. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมสื่อวีดิทัศน์	5 – 10 นาที
4. ผู้นำกลุ่มนำอภิปรายกลุ่ม	20 – 30 นาที
5. อาราธนาพระอาจารย์แสดงธรรมสรุป	10 – 20 นาที
6. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสอบถามวิทยากร	10 – 20 นาที

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำเชิญชวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม น้อมใจสู่ความสงบโดยการตามลมหายใจเข้าออก
2. ผู้นำกลุ่มเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมสื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของชีวิต เพื่อนำมาสู่การพิจารณาธรรมชาติของชีวิต
3. ผู้นำกลุ่มเปิดประเด็นคำถามเกี่ยวกับธรรมชาติของชีวิต เช่นชีวิตคืออะไร ชีวิตประกอบด้วยอะไร พร้อมเอื้อเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มอภิปรายอย่างเป็นกันเอง
4. ผู้นำกลุ่มอาราธนาพระอาจารย์ แสดงธรรมให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของชีวิต
5. ผู้นำกลุ่มเอื้อให้สมาชิกทบทวนธรรมบรรยาย ตั้งคำถามเพื่อสอบถามพระวิทยากรและร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับธรรมชาติของชีวิต
6. ผู้นำกลุ่มสรุปใจความสำคัญ เน้นย้ำให้สมาชิกเกิดความตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของการเข้าใจความจริงของชีวิต

กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมพลังสามัคคีพลังแห่งความสำเร็จ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนำผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าสู่การพิจารณาการปฏิบัติงานอาชีพด้วยการมีใจรัก ความพากเพียรทำ ด้วยการเอาจิตฝักใฝ่ และดำเนินปัญญาสอบสวน
2. เพื่อเอื้อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจและรับรู้ความเชื่อตามหลักธรรมพละ ด้านคุณความดี
ด้านความเพียรพยายาม ด้านมีจิตใจจดจ่อตั้งมั่น ด้านการสำรวมจิตเป็นหนึ่งเดียว และ
ด้าน
ความรู้เห็นแจ้งตามสภาพที่เป็นจริง

สาระสำคัญ

ความเพียรพยายามในการกระทำภารกิจหน้าที่ของตนให้ประสบความสำเร็จ ตามพุทธธรรม ความเชื่อตามหลักธรรมอิทธิบาท 4 คือ ด้านมีใจรัก ด้านความพากเพียรทำ ด้านเอาจิตฝักใฝ่ และดำเนินปัญญาสอบสวน และด้านความเชื่อตามหลักธรรมพละ 5 คือ ด้านความเชื่อในคุณความดี ด้านความเพียรพยายาม ด้านมีจิตใจจดจ่อตั้งมั่น ด้านการสำรวมจิตเป็นหนึ่งเดียว และด้านความรู้เห็นแจ้งตามสภาพที่เป็นจริง

ทักษะที่จำเป็นของผู้ในกลุ่ม

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเรื่องหลักธรรมอิทธิบาท 4
2. มีความสามารถในการใช้สื่อเพื่อเชื่อมโยงให้เกิดความเข้าใจความจริงของชีวิตตามหลักธรรมพละ 5
3. มีความสามารถในการใช้คำถามที่เอื้อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้คิด พิจารณา สำรวจตนเอง และอภิปราย

อุปกรณ์ที่

1. คอมพิวเตอร์/เครื่องฉายภาพจากคอมพิวเตอร์
2. Flipchart / white board พร้อมปากกาเขียน
3. สมุดบันทึก/กระดาษ/ พร้อมดินสอ/ปากกา
4. อุปกรณ์เกมส์การแข่งขันสาลิกาป้อนเหยื่อ

การจัดห้อง

จัดห้องแบบไม่เป็นทางการ โดยทุกคนนั่งล้อมวงกับพื้นแต่อาจมีเก้าอี้สำหรับผู้ที่มีสุขภาพไม่เหมาะแก่การนั่งพื้น ขนาดของห้องควรมีพื้นที่เพียงพอต่อการนั่งห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน เียบไม่ถูกรบกวนจากภายนอก เอื้อต่อการใช้เสียงและการรับฟัง

ระยะเวลาในการทำกิจกรรม

1 ชั่วโมง 30 นาที

ตารางเวลากิจกรรม

กิจกรรม	เวลา (ประมาณ)
1. ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำ	5 – 10 นาที
2. น้อมใจสู่ความสงบตามลมหายใจเข้าออก	3 – 5 นาที
3. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมสื่อวีดิทัศน์โฆษณา	10 – 15 นาที
4. ผู้นำกลุ่มให้ทำกลุ่มกิจกรรมสัมพันธ์	10 – 15 นาที
5. ผู้นำกลุ่มนำอภิปรายกลุ่ม	30 – 40 นาที
6. อาราธนาพระอาจารย์แสดงธรรมสรุป	5 – 10 นาที
7. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสอบถามวิทยากร	5 – 10 นาที

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำเชิญชวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมน้อมใจสู่ความสงบตามลมหายใจเข้าออก
2. ผู้นำกลุ่มเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมสื่อเกี่ยวกับโฆษณาความรักความสามัคคี เพื่อ
น้อมนำผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าสู่การพิจารณาเกิดการตระหนักรู้ความสามัคคีในกลุ่ม ในชุมชน
และในชาติ
3. ผู้นำกลุ่มให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ใช้เกมส์แข่งขันสาลิกาป้อนเหยื่อ ซึ่งกติกาให้
สมาชิกแบ่งกลุ่มละ 10 คน โดยให้ใช้อุปกรณ์ที่เตรียมไว้แล้ว และบริหารจัดการให้เร็วที่สุด
จะเป็นฝ่ายชนะ สิ่งที่สำคัญคือการสร้างความสามัคคีขึ้นภายในกลุ่มคือหัวใจในการดำเนิน
เกมส์การแข่งขัน
4. ผู้นำกลุ่มเปิดประเด็นคำถามเกี่ยวกับ ความสามัคคีและการทำงานเป็นทีม มีผลต่อการแข่งขัน
เกมส์สาลิกาป้อนเหยื่ออย่างไรบ้าง นอกจากนั้นในกลุ่มสมาชิกพร้อมเอื้อเพื่อให้สมาชิกในกลุ่ม
อภิปรายเกี่ยวกับพลังของความสามัคคีคือพลังแห่งความสำเร็จอย่างไรบ้าง มีการพูดคุย
อย่างเป็นกันเอง
5. ผู้นำกลุ่มอาราธนาพระอาจารย์แสดงธรรมให้ความรู้เกี่ยวกับความสามัคคี ความแตกแยก
ในสังคมไทยปัจจุบัน และหลักพุทธธรรมจะเชื่อมโยงใกล้เคียง ความขัดแย้งอย่างไรบ้าง
6. ผู้นำกลุ่มเอื้อให้สมาชิกทบทวนธรรมบรรยาย และตั้งคำถามเพื่อสอบถามพระอาจารย์
7. ผู้นำกลุ่มสรุปใจความสำคัญ และเน้นย้ำให้สมาชิกเกิดความตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญ
ของความสามัคคีตามหลักทางพระพุทธศาสนา ว่าชีวิตจะดำเนินหรือเป็นไปอย่างไร ถ้าขาด
หลักธรรมอิทธิบาท 4 และหลักธรรมพละ 5 ดังนั้นชีวิตที่ประสบความสำเร็จต้อง
ประกอบด้วยคุณธรรมดังกล่าวแล้ว

กิจกรรมที่ 5 กิจกรรมสู่แล้วรวย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้เรื่องการทำประโยชน์ในปัจจุบัน ในอนาคตและประโยชน์สูงสุดตามหลักทางพระพุทธศาสนา
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้สำรวจความเข้าใจของตนเองเกี่ยวกับคุณธรรมความขยันหมั่นเพียร การรักษาทรัพย์ การเลือกคบคนดีเป็นมิตร และด้านการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและด้านความเชื่อตามหลักธรรมหรือข้อปฏิบัติ คือด้านการมีความละเอียดรอบคอบ และ ด้านการมีความเกรงกลัวในผลของบาป

สาระสำคัญ

การเรียนรู้เรื่องหลักธรรมด้านความเชื่อตามหลักธรรมที่พุทธมิกัตถประโยชน์ 4 คือ ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านการรักษาทรัพย์ ด้านการเลือกคบคนดีเป็นมิตร และด้านการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงและด้านความเชื่อตามหลักธรรมหรือข้อปฏิบัติ คือด้านการมีความละเอียดรอบคอบ และ ด้านการมีความเกรงกลัวในผลของบาป เพื่อให้มีสติไม่ประมาท และพร้อมจะยอมรับหากชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงไปในวันข้างหน้า

ทักษะที่จำเป็นของผู้ในกลุ่ม

1. มีความรู้ความเข้าใจดีเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเรื่องแนวคิดทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ความเข้าใจดีเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเรื่องพระราชกรณียกิจในหลวงของเรา
3. มีความรู้ทักษะความสามารถในการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เกี่ยวกับเกมส์หาขุมทรัพย์

อุปกรณ์

1. Flipchart / white board พร้อมปากกาเขียน
2. สมุดบันทึก/กระดาษ/ พร้อมดินสอ/ปากกา
3. อุปกรณ์ในการเล่นเกมส์แข่งขันค้นหาขุมทรัพย์

การจัดห้อง

จัดห้องแบบไม่เป็นทางการ โดยทุกคนนั่งล้อมวงกับพื้นแต่อาจมีเก้าอี้สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่เหมาะแก่การนั่งพื้น ขนาดของห้องควรมีพื้นที่เพียงพอต่อการนั่งห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน เียบไม่ถูกรบกวนจากภายนอก เอื้อต่อการใช้เสียงและการรับฟัง

ระยะเวลาในการทำกิจกรรม

2 ชั่วโมง

ตารางเวลากิจกรรม

กิจกรรม	เวลา (ประมาณ)
1. ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำ	5 – 10 นาที
2. น้อมใจสู่ความสงบตามลมหายใจเข้าออก	3 – 5 นาที
3. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมสื่อวีดิทัศน์เศรษฐกิจพอเพียง	10 – 15 นาที
4. ผู้นำกลุ่มให้ทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	10 – 15 นาที
5. ผู้นำกลุ่มนำอภิปรายกลุ่ม	30 – 40 นาที
6. อารธนาพระอาจารย์แสดงธรรมสรุป	5 – 10 นาที
7. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสอบถามวิทยากร	5 – 10 นาที

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำเชิญชวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมน้อมใจสู่ความสงบตามลมหายใจเข้าออก
2. ผู้นำกลุ่มเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมสื่อเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อน้อมนำผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าสู่การพิจารณาความเป็นไปเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของของกลุ่มหมู่บ้าน จักรสาน ซึ่งถือเป็นมิติในการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป
3. ผู้นำกลุ่มให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเล่นเกมสัจจธรรมสัมพันธ์แข่งขันการค้นหาขุมทรัพย์ โดยให้กติกา แบ่งกลุ่มละ 10 คน มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ วางแผนเพื่อแสวงหาสิ่งที่ผู้นำเกมส์ได้วางไว้ สิ่งสำคัญคือ กระบวนการค้นหาแต่ละทีมใช้หลักเกณฑ์อย่างไรในการดำเนินงาน และค้นพบจากการเล่นเกมอย่างไรบ้าง
4. ผู้นำกลุ่มเปิดประเด็นคำถามเกี่ยวกับ ชีวิตต้องมีเป้าหมาย จุดมุ่งหมายอย่างไรบ้าง โดยให้พิจารณาความเปลี่ยนแปลงของชีวิตตั้งแต่สิ่งเล็กๆจนถึงทั้งชีวิต พร้อมเอื้อเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับธรรมชาติความเป็นไปของชีวิตอย่างเป็นกันเอง
5. ผู้นำกลุ่มอารธนาพระอาจารย์แสดงธรรมให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของชีวิต
6. ผู้นำกลุ่มเอื้อให้สมาชิกทบทวนธรรมบรรยาย และตั้งคำถามเพื่อสอบถามพระอาจารย์
7. ผู้นำกลุ่มสรุปใจความสำคัญ และเน้นย้ำให้สมาชิกเกิดความตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของความเข้าใจความเป็นไปของชีวิต ว่าชีวิตจะดำเนินหรือเป็นไปอย่างไร และการจะมีชีวิตอยู่ได้ อยู่อย่างมีความสุขจะดำเนินชีวิตบนฐานคิดของความพอเพียงได้อย่างไร

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมการแบ่งปัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทำบุญอุทิศให้กับผู้ล่วงลับอันเป็นที่รักและสรรพสัตว์ทั้งหลาย
2. เพื่อน้อมนำผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าสู่การสร้างพฤติกรรมประพฤติดีประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น
3. เพื่อสร้างความสบายใจให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

สาระสำคัญ

กิจกรรมนี้มุ่งนำผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าสู่ความเชื่อตามหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 คือ ด้านการให้การเสียสละ ด้านการพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ ด้านประพฤติดีประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น และด้านประพฤติดินให้เสมอตบเสมอบลาย โดยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีโอกาสเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่น

ทักษะที่จำเป็นของผู้นำกลุ่ม

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุธรรม
2. สามารถอธิบายคุณลักษณะและประโยชน์กิจกรรมได้อย่างสมเหตุสมผล
3. มีความรู้ทักษะความสามารถในการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เกี่ยวกับบทบาทสมมติเชิงสังคม

อุปกรณ์

1. ชุดโตะหมูปูชา พร้อมพระพุทธรูปและอุปกรณ์ประจำโตะหมู่ ดอกไม้ ธูปเทียน
2. เครื่องสังฆทาน พร้อมอาหารคาว หวาน และสิ่งจำเป็นในการถวายพระ
3. พรหมปูพื้น/เสื่อ/ เพื่อรองรับอาสนะพระ พร้อมอาสนะผ้าปูสำหรับพระสงฆ์
4. อุปกรณ์การแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นจิตอาสา

การจัดห้อง

จัดห้องแบบที่เหมาะสมกับการทำพิธีสังฆทาน ด้านหน้าวางโตะหมูปูชาและอาสนะพระสงฆ์ ผู้เข้าพิธีนั่งกับพื้น ขนาดของห้องควรมีพื้นที่เพียงพอต่อจำนวนผู้เข้าร่วมพิธี เจียดไม่ถูกรบกวนจากภายนอก

ระยะเวลาในการทำกิจกรรม

- 1 ชั่วโมง

ตารางเวลากิจกรรม

กิจกรรม	เวลา (ประมาณ)
1.ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำ	5 – 10 นาที
2.น้อมใจสู่ความสงบตามลมหายใจเข้าออก	3 – 5 นาที
3.ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมสื่อวีดิทัศน์สารคดีคนดีในสังคม	10 – 15 นาที
4.ให้ชมสื่อวีดิทัศน์พระราชกรณียกิจในหลวงของเรา	10 – 15 นาที
5.ผู้นำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์บาทสมมติ	30 – 40 นาที
6.อาราธนาพระอาจารย์แสดงธรรมสรุป	5 – 10 นาที
7.ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสอบถามวิทยากร	5 – 10 นาที

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

- 1.ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำเชิญชวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมน้อมใจสู่ความสงบตามลมหายใจเข้าออก
- 2.ผู้นำกลุ่มเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมสื่อเกี่ยวกับสารคดีคนดีในสังคม และชมสื่อวีดิทัศน์พระราชกรณียกิจในหลวงของเรา พระองค์ทรงเป็นผู้นำทรงคุณธรรมยิ่ง โดยเฉพาะทศพิธราชธรรม เพื่อน้อมนำผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าสู่การพิจารณาความเป็นผู้มีเมตตาเสียสละประโยชน์ตนเพื่อผู้อื่น
- 3.ผู้นำกลุ่มให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาแล้ว ได้แสดงกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์บาทสมมติ โดยการเล่นเกมส์แข่งขันการปฏิบัติตนเป็นจิตอาสา เพื่อให้ทุกคนตระหนักรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ให้อย่างมีคุณค่า
- 4.ผู้นำกลุ่มเปิดประเด็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้จากกรณีศึกษาในการชมวีดิทัศน์และบทบาทสมมติมีกระบวนการเรียนรู้ พร้อมเอื้อเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ร่วมทำกิจกรรมในขณะนั้น
- 5.ผู้นำกลุ่มอาราธนาพระอาจารย์แสดงธรรมให้ความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของการได้ให้ จิตที่ดีจะทำให้มีความสุขมากกว่าจิตที่คิดจะเอาของบุคคลอื่น โดยเฉพาะหมู่บ้านจักรสาน มีการเชื่อมโยงแบ่งปันกันเพื่อให้สังคมอยู่อย่างสันติสุขอย่างไรบ้าง
- 6.ผู้นำกลุ่มเอื้อให้สมาชิกทบทวนธรรมบรรยาย และตั้งคำถามเพื่อสอบถามพระอาจารย์
- 7.ผู้นำกลุ่มสรุปใจความสำคัญ และเน้นย้ำให้สมาชิกเกิดความตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของความเข้าใจในหลักธรรมสัจจกตัญญูอย่างบูรณาการต่อชีวิต

กิจกรรมที่ 7 กิจกรรมการพัฒนาภาวะผู้นำ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ด้านความเชื่อตามหลักธรรมพรหมวิหาร 4 คือความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข ความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี และด้านการรู้จักวางเฉย วางตนเป็นกลางกับสถานการณ์ที่ไม่อาจจะปฏิบัติได้ และผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สร้างความพร้อมในการพัฒนาตนเอง สังคม องค์กรและหมู่บ้านชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้

สาระสำคัญ

ในการจัดชุดกิจกรรมนี้ ทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ตามหลักความเชื่อพรหมวิหารธรรม 4 คือด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นได้รับสุข ด้านความปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ ด้านความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี และด้านการรู้จักวางเฉย พร้อมทั้งเรียนรู้ภาวะผู้นำที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่น การเตรียมความพร้อมในการปรับตัวเข้ากับสังคม สภาพแวดล้อม ปรับตัวเองทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ ในการรับมือกับสถานการณ์เหล่านั้น หากไม่ได้เป็นไปตามภาวะที่ปรารถนาผู้นำต้องเป็นผู้อดทน อดกลั้นและเป็นผู้ทรงธรรมเพื่อความเจริญของงานของหมู่คณะ

ทักษะที่จำเป็นของผู้นำกลุ่ม

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเรื่องแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำในองค์กร
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเรื่องพระราชกรณียกิจในหลวงของเรา
3. มีความรู้ทักษะความสามารถในการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำในองค์กร

อุปกรณ์

1. Flipchart / white board พร้อมปากกาเขียน
2. สมุดบันทึก/กระดาษ/ พร้อมดินสอ/ปากกา
3. อุปกรณ์ในการเล่นเกมส์แข่งขันยกขวดน้ำใสในตะกร้า

การจัดห้อง

จัดห้องแบบไม่เป็นทางการ โดยทุกคนนั่งล้อมวงกับพื้นแต่อาจมีเก้าอี้สำหรับผู้ที่มีสุขภาพไม่เหมาะแก่การนั่งพื้น ขนาดของห้องควรมีพื้นที่เพียงพอต่อการนั่งห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน เกือบไม่ถูกรบกวนจากภายนอก เอื้อต่อการใช้เสียงและการรับฟัง

ระยะเวลาในการทำกิจกรรม

1 ชั่วโมง 30 นาที

ตารางเวลากิจกรรม

กิจกรรม	เวลา (ประมาณ)
1. ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำ	5 – 10 นาที
2. น้อมใจสู่ความสงบตามลมหายใจเข้าออก	3 – 5 นาที
3. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมสื่อวีดิทัศน์ผู้นำนักพัฒนา	10 – 15 นาที
4. ให้ชมสื่อวีดิทัศน์พระราชกรณียกิจในหลวงของเรา	10 – 15 นาที
5. ผู้นำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์บทบาทสมมติภาวะผู้นำ	30 – 40 นาที
6. อาราธนาพระอาจารย์แสดงธรรมสรุป	5 – 10 นาที
7. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสอบถามวิทยากร	5 – 10 นาที

ขั้นตอนดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำเชิญชวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมน้อมใจสู่ความสงบตามลมหายใจเข้าออก
2. ผู้นำกลุ่มเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมชมสื่อเกี่ยวกับผู้นำนักพัฒนาของประเทศเกาหลีใต้ และชมสื่อวีดิทัศน์พระราชกรณียกิจในหลวงของเรา พระองค์ทรงเป็นผู้นำทรงคุณธรรมยิ่ง เพื่อน้อมนำผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าสู่การพิจารณาความเป็นผู้นำตนเองและจิตวิญญาณความเป็นผู้นำ
3. ผู้นำกลุ่มให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์บทบาทสมมติภาวะผู้นำ โดยการเล่นเกมส์แข่งขันยกขวดน้ำใสในตะกร้า ให้ได้มากและทำเวลาให้เร็วที่สุด จะเป็นฝ่ายชนะ ให้แต่ละกลุ่ม แบ่งจำนวนเท่ากัน กลุ่มละ 10 คน
4. ผู้นำกลุ่มเปิดประเด็นคำถามเกี่ยวกับการสั่งการ และภาวะผู้นำของหัวหน้าทีม พร้อมเอื้อเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ร่วมทำกิจกรรมในขณะนั้น
5. ผู้นำกลุ่มอาราธนาพระอาจารย์แสดงธรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำมีผลต่อองค์กรอย่างไร โดยเฉพาะหมู่บ้านจักรสาน มีการพัฒนาผู้นำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับตำบล
6. ผู้นำกลุ่มเอื้อให้สมาชิกทบทวนธรรมบรรยาย และตั้งคำถามเพื่อสอบถามพระอาจารย์
7. ผู้นำกลุ่มสรุปใจความสำคัญ และเน้นย้ำให้สมาชิกเกิดความตระหนักรู้ และเห็นความสำคัญของความเข้าใจภาวะผู้นำตามหลักธรรมพรหมวิหารอย่างครบวงจร

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมธรรมะเพื่อชีวิต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมระลึกถึงธรรมะที่มีคุณค่าเพื่อชีวิต ผูกเตรียมตัวอย่างสงบสุข เตรียมละวาง/ปล่อยวางสิ่งที่ผูกพัน/ยึดติดในชีวิตประจำวัน
2. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้คิดใคร่ครวญว่ามีสิ่งใดที่สำคัญที่สุดในชีวิตที่ควรทำ และรีบทำเสีย
3. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นความสำคัญของการวางแผนชีวิตใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาท

สาระสำคัญ

กิจกรรมนี้มุ่งให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นความสำคัญของการวางแผนชีวิตระลึกถึงความจริงแท้ สัมผัสรู้สึกถึงความจริงว่าอาจจะมีชีวิตในการทำความดีไม่มากนัก จะสิ้นอายุขัยเมื่อใดก็ได้ โดยการคิดถึงสิ่งที่ผูกพัน/ยึดติดในชีวิตประจำวัน ผ่านกิจกรรมธรรมะเพื่อชีวิต ซึ่งจะช่วยให้ไม่ประมาทกับชีวิต คิดได้ว่าสิ่งใดที่สำคัญที่สุดในชีวิตที่ควรทำก็รีบทำเสียก่อนที่จะหมดโอกาสได้ทำ

ทักษะที่จำเป็นของผู้นำกลุ่ม

ความสามารถในการใช้คำถามที่สะท้อนความรู้สึกภายในจิตใจ ที่เหนี่ยวนำให้เกิดความรู้สึกว่าอยู่ในสภาวะใกล้ หรือต้องสูญเสียจริงๆ

อุปกรณ์ที่จำเป็น

1. Flipchart / white board พร้อมปากกาเขียน
2. สมุดบันทึก/กระดาษ/ พร้อมดินสอ/ปากกา

การจัดการสถานที่

จัดห้องแบบไม่เป็นทางการ ให้ทุกคนนั่งล้อมวงกับพื้นแต่อาจมีเก้าอี้สำหรับผู้ที่มีสุขภาพไม่เหมาะสมแก่การนั่งพื้น นอกจากนี้ขนาดของห้องควรมีพื้นที่เพียงพอต่อการนั่งห่างกันคนละ 1 ช่วงแขน เจียดไม่ถูกรบกวนจากภายนอก

ระยะเวลาในการทำกิจกรรม

1 ชั่วโมง 30 นาที

ตารางเวลากิจกรรม

กิจกรรม	เวลา (ประมาณ)
1. ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำ	5 – 15 นาที
2. ให้เขียนความต้องการของชีวิตลงในสมุดบันทึก	20 – 40 นาที
3. ให้บันทึกสิ่งของ/คนรักและผูกพันมาก	15 – 20 นาที
4. อภิปราย/สรุปข้อคิดจากกิจกรรม	15 – 20 นาที

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำเชิญชวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมน้อมใจสู่ความสงบตามลมหายใจเข้าออก
2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเขียนความต้องการของชีวิต โดยการใคร่ครวญว่า ถ้าหากเราใกล้สิ้นลมหายใจ เราอยากทำอะไร โดยมีรายละเอียด 4 ประเด็น ต่อไปนี้
 1. อยากให้จัดการทรัพย์สินเงินทองของเราอย่างไร
 2. อยากให้จัดการเกี่ยวกับครอบครัว/คนที่อยู่ต่อไปอย่างไร
 3. อยากให้จัดการเกี่ยวกับการเงิน/กิจกรรม/ธุรกรรม ที่ค้างค้างอย่างไร
 4. อยากให้จัดการเกี่ยวกับร่างกาย/อวัยวะของเราเมื่อตายไปแล้วอย่างไร
3. ให้บันทึกสิ่งที่รักและผูกพันมากที่สุด 10 อันดับ (อาจเป็นคน/สิ่งของ)
4. ให้พิจารณาว่าหากจะต้องสูญเสียคน/ของข้างต้น อะไรที่จะยอมสูญเสียก่อนให้เรียงลำดับ 1 – 10
5. ผู้นำกลุ่มนำอภิปรายถึงประเด็นที่ปล่อยวาง / จัดการได้ยาก ว่าเป็นเพราะเหตุใด

จากนั้นให้

- คิดว่าในชีวิตของเรจะต้องมีสักวันที่เราจะสูญเสียสิ่งข้างต้น (เช่น ไฟไหม้ โจรปล้น ฯลฯ) และเมื่อเราตายเราจะสูญเสียทั้งหมด เราจะปล่อยวางสิ่งต่างๆ เหล่านั้นได้
6. ผู้นำกลุ่มสรุป กฎธรรมชาติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น เมื่อใด กับใคร ก็ได้ การยึดติดกับสิ่งต่างๆ ทรัพย์สินเงินทอง ภารกิจ หรือสิ่งที่ยึดติดผูกพันต่างๆ ทำให้เราเป็นทุกข์และยากที่จะปล่อยวางได้ ทำให้จิตของเราไม่สงบ อยากเชิญชวนให้พวกเราฝึกที่จะไม่อยู่อย่างยึดติด และฝึกปล่อยวางสิ่งต่างๆ ตั้งแต่บัดนี้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างสงบสุข ตามที่พวกเราปรารถนา

กิจกรรมที่ 9 การเจริญสติเพื่อความงอกงาม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีประสบการณ์ในการฝึกเจริญสติภาวนาเกิดความสงบภายใน
2. เพื่อความงอกงามในจิตใจ และสามารถประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่องได้
3. เพื่อความพร้อมที่จะเผชิญความเปลี่ยนแปลงในชีวิต

สาระสำคัญ

เป็นการเตือนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมหมั่นระลึกถึงคุณค่าของชีวิตผ่านการฝึกการเจริญสติภาวนา เพื่อความไม่ประมาท เข้าใจและยอมรับสัจธรรมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นการเตือนตัวเผชิญความเปลี่ยนแปลงของชีวิตอย่างสงบสุข และปล่อยวาง

ทักษะที่จำเป็นของผู้นำกลุ่ม

มีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในการทำเจริญสติภาวนา

อุปกรณ์

1. CD การเจริญสติภาวนา พร้อมเครื่องเล่น CD/ลำโพงกระจายเสียง
2. ผ้าปูนั่งจำนวนเท่ากับจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม

การจัดห้อง

จัดห้องแบบไม่เป็นทางการ ขนาดของห้องต้องมีพื้นที่ใหญ่เพียงพอต่อการนั่งห่างกันอย่างน้อยคนละ 1 ช่วงแขน เียบไม่ถูกรบกวนจากภายนอก มีเครื่องอุปกรณ์ในการใช้สื่อ

ระยะเวลาในการทำกิจกรรม

1 ชั่วโมง 30 นาที

ตารางเวลากิจกรรม

กิจกรรม	เวลา (ประมาณ)
1. เกริ่นนำเข้าสู่เรื่อง	5 – 10 นาที
2. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเลือกที่นั่ง	3 – 5 นาที
3. น้อมใจสู่ความสงบตามลมหายใจเข้าออก	3 – 5 นาที
4. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเริ่มเจริญสติภาวนา	20 – 30 นาที
5. อภิปรายแบ่งปันประสบการณ์	20 – 30 นาที
6. สรุปการเจริญสติภาวนา	10 – 20 นาที

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้นำกลุ่มเกริ่นนำชี้แจงการทำเจริญสติภาวนาเบื้องต้น
2. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละคนหาบริเวณที่สามารถนั่งได้สะดวก ระยะห่างจากผู้อื่นประมาณ 1 ช่วงแขนขึ้นไป ถอดแว่น และสิ่งที่รัดตรึงต่างๆ ให้ร่างกายอยู่ในสภาพที่ผ่อนคลาย ตามลมหายใจเข้าออกซ้ำๆ ผ่อนคลาย เบาสบาย
3. ผู้นำกลุ่มเริ่มเปิดบทพิจารณาการเจริญสติภาวนา “ตายก่อนตาย” ของพระไพศาล วิสาโล
4. ให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสังเกตความรู้สึกที่เกิดขึ้นระหว่างฟังบทพิจารณาการเจริญสติภาวนา “ตายก่อนตาย”
5. ให้ผู้ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้สึกและประสบการณ์ที่ได้จากการเจริญสติภาวนา
6. สรุปให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการเจริญสติภาวนาเพิ่มเติมว่า สติมีขึ้นเพื่อให้รู้ว่าความเป็นจริงเกี่ยวกับชีวิต สิ่งที่ต้องเกิดขึ้นแน่นอน และให้เราคุ้นชินกับความไม่แน่นอนชีวิตของเราเอง